

Motion till riksdagen 2019/20:1237

av **Carina Ödebrink (S)**

Ökad kulturell jämlikhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att se över statens bidrag till den regionala samverkansmodellen, för ökad kulturell jämlikhet och likvärdighet, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla människor i hela landet ska ha tillgång till kultur och kulturskapande. Kulturen har ytterst ett egenvärde men är också ett viktigt verktyg för att stärka, utveckla och förändra oss som individer såväl som samhället i stort. År 2011 inrättades den regionala kultursamverkansmodellen för att öka utrymmet för regionala prioriteringar och variationer. Inom ramen för samverkansmodellen ska landsting/regioner tillsammans med kommuner och kulturliv sluta avtal om hur de statliga bidraget fördelas till de regionala kulturinstitutionerna. När det gäller statens bidrag till regional kulturverksamhet finns det stora skillnader i fördelningen mellan regionerna som bland annat beror på den verksamhetsstruktur som finns i regionerna och hur denna struktur historiskt vuxit fram. Jönköpings län tillhör ett av de län som får lägst bidrag från staten till regional kulturverksamhet. Endast Södermanland och Halland samt Stockholm erhåller lägre bidrag. Att Stockholm ligger lägst förklaras av att de inte ingår i kultursamverkansmodellen och att det finns många direkt statligt finansierade centrala museer och scenkonstinstitutioner i Stockholmsregionen.

När det sedan gäller de regionala kostnaderna för kulturverksamheten visar statistiken från Kulturanalys att Region Jönköpings läns kostnader 2017 uppgick till 560 kronor per invånare. Det motsvarar det fjärde högsta bidraget i landet. Det är dessutom en ökning med drygt 60 procent sedan 2008. Det ska jämföras med att landstingens/regionernas bidrag till den regionala kulturverksamheten ökat i genomsnitt med ca 18 procent för samma tidsperiod. Det finns säkerligen delvis historiska förklaringar till den stora skillnaden i statens bidrag till regional kulturverksamhet men

det kan inte tjäna som argument för att inte i framtiden försöka sträva efter att utjämna dessa skillnader, i synnerhet om det är så att regionerna växlat upp sina resurser.

Myndigheten för kulturanalys har i sin rapport Kulturanalys 2019 – En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen (2019:1) lyft fram att de ekonomiska förutsättningarna för de regionala kulturinstitutionerna urholkats. Myndighetens slutsats är bland annat att kultursamverkansmodellen har inneburit förvaltning av tidigare statlig finansiering snarare än friutrymme och utveckling och påtalar att de regionala uppdragen anpassas efter det aktuella budgetutrymmet och undersöka möjligheten till mer generella bidrag för att skapa större ekonomiskt friutrymme i regioner och kommuner.

Regeringen har presenterat en rad insatser för att utveckla kultursamverkansmodellen, bland annat:

- Statens kulturråd bör aktivt verka för att inom befintliga ramar minska skillnader när det gäller tillgång till kultur i hela landet.
- Dialogen mellan den nationella och regionala politiska nivån bör formaliseras för att främja en ökad samverkan och möjliggöra en utvecklad dialog om gemensamma politiska prioriteringar.

Staten har ett övergripande strategiskt ansvar för den nationella kulturpolitiken och en viktig roll för att minska skillnader i tillgång till ett varierat kulturutbud präglad av hög kvalitet och förnyelse i hela landet. I kultursamverkansmodellen vävs den statliga och lokala kulturpolitiken samman. Stödet för modellen är starkt men behöver utvecklas

Staten bör därför se över bidragen till, och utveckla kultursamverkansmodellen så att de statliga medlen bidrar till ökad kulturell jämlikhet och likvärdighet utifrån sitt ansvar för de nationella kulturpolitiska målen och när det gäller alla människors tillgång till kultur och kulturskapande.

Carina Ödebrink (S)